

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Освітня програма	Право
Заняття:	II семестр
Лекції	2 години на тиждень
Семінарські	1 година на тиждень
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС (120 годин)
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Школа Сергій Миколайович
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Завідувач кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 097-756-45-66
E-mail	Shkola.S.M@nmu.one , shkola_s@ukr.net
Профайл	https://publiclawntu.com.ua/
Персональна сторінка	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0403-5916 GoogleScholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=yKaRLUwAAAAJ&hl=uk
Консультації	ауд.10/304, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 304
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) Shkola.S.M@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс з навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції» призначений для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчаються за спеціальністю 081 «Право». Навчальна дисципліна «Правові засоби протидії корупції» є вибірковою дисципліною.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції» є зміст поняття та детермінантів корупції; система антикорупційних органів в Україні; особливості відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; законодавство, що регулює питання запобігання та протидії корупції в Україні; структура механізму протидії корупції в Україні; норми міжнародно-правових актів, учасницею яких є Україна, що врегульовують питання пов'язані із протидією корупції; зарубіжний досвід створення механізму протидії корупції.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є: формування системи теоретичних знань щодо суті й соціального значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку; набуття навичок самостійного й ефективного навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій. У процесі навчання магістри мають можливість поглиблення знань з питань застосування правових норм різних галузей права, предметом регулювання яких є відносини у сфері боротьби з порушенням етичного (морального), дисциплінарного, адміністративного, кримінального характеру, що виявляється у протизаконному використанні свого службового становища суб'єктом корупційної діяльності.

Завдання курсу:

- здійснювати аналіз та обґрунтування рівня корупції в органах державної влади;
- спостерігати за станом корупції в Україні та аналізувати її показники, розробляти рекомендації з питань запобігання та протидії корупції;
- на основі здобутих теоретичних знань готувати проекти антикорупційної програми та антикорупційної експертизи, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості;
- досліджувати склади корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, виділяючи їх специфіку;
- аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу при дослідженні ефективного механізму протидії корупції в Україні;
- запроваджувати у практичну діяльність напрацювання юридичної науки та міжнародно-правовий досвід у сфері протидії корупції.

3. Результати навчання

Уміти застосовувати антикорупційне законодавство, формулювати аргументовані висновки при вирішенні практичних завдань з протидії корупції.
Розкривати особливості законодавчого регулювання різновидів конфлікту інтересів, визначати умови їх запобігання, застосовувати на практиці методи врегулювання конфлікту інтересів.
Вміти виявляти та аналізувати тенденції судової практики щодо розгляду судами справ про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, оцінювати їх під кутом зору відповідності закону.
Застосовувати провідний зарубіжний досвід протидії корупції у публічній службі.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Соціально-правова характеристика корупції.
<ol style="list-style-type: none">
1. Еволюція явища корупція: історичний ракурс.
2. Поняття корупції, її види та рівні.
3. Корупція в Україні: розуміння сприйняття, поширеність.
Тема 2. Корупційне правопорушення: поняття, види та загальна характеристика.
<ol style="list-style-type: none">
1. Поняття корупційного правопорушення та правопорушення, пов'язаного з корупцією.
2. Неправомірна вигода. Подарунок.
3. Суб'єкти корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних з корупцією.
Тема 3. Органи, відповідальні за запобігання корупції.
<ol style="list-style-type: none">
1. Національна рада з питань антикорупційної політики.
2. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ).
3. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК).
4. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП).
5. Державне бюро розслідувань (ДБР).
6. Вищий антикорупційний суд (ВАКС).
Тема 4. Викривач корупції.
<ol style="list-style-type: none">
1. Викривач корупції: поняття та загальна характеристика.
2. Права та гарантії захисту викривача.
3. Співпраця з викривачами, забезпечення дотримання їхніх прав та гарантій захисту.
Тема 5. Механізми запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на державній службі.
<ol style="list-style-type: none">
1. Конфлікт інтересів та його складові.
2. Службові повноваження та їх дискреційний характер.
3. Дії особи у разі існування сумнівів щодо наявності конфлікту інтересів.
4. Зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів.
Тема 6. Запобігання корупції у правоохоронних і судових органах.
<ol style="list-style-type: none">
1. Завдання запобігання корупції в діяльності правоохоронних і судових органах.
2. Основні корупційні ризики діяльності правоохоронних і судових органів.
3. Електронне декларування як один з основних засобів запобігання корупції в правоохоронних і судових органах.
Тема 7. Окремі аспекти відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією.
<ol style="list-style-type: none">
1. Проблемні питання застосування статей 21, 22 Кодексу України про адміністративні правопорушення за правопорушення, пов'язані з корупцією.

<p>2. Відповідальність за статтею 366-1 Кримінального кодексу України, порядок застосування.</p> <p>3. Органи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.</p>
<p>Тема 8. Міжнародні організації, що займаються антикорупційною діяльністю.</p>
<p>1. Організація економічного співробітництва та розвитку.</p> <p>2. Світовий банк.</p> <p>3. Transparency International (Трансперенси Інтернешнл).</p>
<p style="text-align: center;">СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ</p>
<p>Поняття корупції та її види. Основні ознаки корупції. Історичні витоки корупції. Небезпечні наслідки корупції для особи, держави та суспільства.</p>
<p>Корупційні правопорушення: поняття та характеристика. Правопорушення, пов'язані з корупцією: поняття та характеристика. Суб'єкт кримінального правопорушення. Класифікація корупційних кримінальних правопорушень. Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Особи, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.</p>
<p>Роль і місце Національного агентства з питань запобігання корупції в системі антикорупційних органів України. Антикорупційна стратегія як основний програмний документ в антикорупційній сфері та шляхи її реалізації.</p>
<p>Поняття Викривач відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Мета заохочення та формування культури повідомлення. Права та гарантії захисту викривачів. Канали для повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень. Порядок прийняття та розгляду повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень, що надійшли від викривачів до Держгеокадастру.</p>
<p>Законодавче забезпечення належних умов для уникнення конфлікту інтересів на державній службі в Україні. Чинне законодавство України, яке регулює питання конфлікту інтересів. Особливості врегулювання конфлікту інтересів відповідно до чинного законодавства. Законодавчі ініціативи щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на державній службі. Інституційна база врегулювання конфлікту інтересів.</p>
<p>Загальносоціальні заходи запобігання корупційній злочинності. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання корупційній злочинності. Особливості здійснення індивідуальних заходів із запобігання корупційної злочинності. Віктимологічне моделювання запобігання корупційної злочинності.</p>
<p>Дисциплінарна відповідальність. Цивільно-правова відповідальність. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність.</p>
<p>Недоліки боротьби з корупцією за думкою зарубіжних експертів. Зарубіжна практика з попередження корупції. Роль міжнародних організацій у сфері запобігання корупції.</p>

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
семінари	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням студента

6.3. Поточна успішність складається з оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 8 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 5 балів) і оцінки за самостійну роботу. Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 40) та бали за самостійну роботу (максимально 60 балів) є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право пройти підсумкове тестування.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку).	Залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за залік 100.
---	--

6.4. Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента: поточне тестування за окремими темами; опитування; виконання контрольних завдань; виконання самостійної роботи.

Критерії оцінювання за роботу на *семінарських заняттях*: 8 семінарських занять оцінюються максимально у 5 балів кожне, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури, правильна мова викладення матеріалу;

4 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

3 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2-1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійною роботою студента в рамках вивчення навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції» є підготовка індивідуального завдання. *Індивідуальні завдання* студентів можуть полягати у підготовці есе, рефератів, презентацій, в аналіз практичних ситуацій, підготовці реферативних матеріалів із фахових публікацій, проведенні власних досліджень і апробація їх на конференціях тощо. Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". У разі порушення студентом

академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Правові засоби протидії корупції» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватися дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Правові засоби протидії корупції».

8. Ресурси і література:

1. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / О. Калітенко, О. Леменов, Б. Малишев, А. Марчук, К. Сердюк, Р. Сіверс, М. Хавронюк, В. Чумак ; за заг. ред. М. Хавронюка. К. : Мишалов Д. В., 2021. С. 225. [URL:https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Alternative_Report_2021.pdf](https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Alternative_Report_2021.pdf).

2. Войтович І.І. Кримінологічні засади протидії корупції у сфері воєнної безпеки. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук.

3. Галина М. Олексій Х. Взаємодія антикорупційних органів України під час розслідування кримінальних проваджень. Вісник АПСВТ. – 2019. – № 2 URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_2_2019-56-65.pdf.

4. Головкін Б. М. Запобігання корупції: підручник / Б. М. Головкін, В. Ф. Оболенцев, М. В. Романов та ін.; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2019. 296 с.

5. Гула С. Добросесність як нова категорія антикорупційного законодавства: реальність та перспективи. Електронний ресурс, режим доступу: http://nihabarnyctvu.org.ua/publ/dobrochesnist_jak_nova_kategorija_antikorupcijnog_o_zakonodavstva_realnist_ta_perspektivi/1-1-0-40.

6. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

7. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021- 2025 роки» від 20.06.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.

8. Закон України від 14.10.2014 №1698-VII «Про Національне антикорупційне бюро України». Електронний ресурс, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.

9. Закон України від 14.10.2014 №1700-VII «Про запобігання корупції» з подальшими змінами. Електронний ресурс, режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

10. Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.

11. Іванов О. В. Адміністративно-правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції : дис. ... канд. юрид. наук :12.00.07. К., 2019. 304 с.

12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003. Електронний ресурс, режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

13. Корупція в Україні 2021: розуміння, сприйняття, поширеність. звіт за результатами опитування населення та бізнесу. – Київ, 2022. – 86 с.

14. Корупція в Україні 2022: розуміння, сприйняття, поширеність. Звіт за результатами опитування населення та бізнесу. <http://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/1f23b766-e031-4c3f-81a4-0167b4f93116.pdf>.

15. Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, затверджені рішенням НАЗК від 29.09.2017 №839. Електронний ресурс, режим доступу: <https://nazk.gov.ua/metodychnirekomendaciyi>.

16. Методологія оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затверджена рішенням НАЗК від 2.12.2016 №126, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 28.12.2016 за №1718/29848. Електронний ресурс, режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>.

17. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання

корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. – К.: Ваіте, 2018. – 472 с.

18. Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України, затверджене наказом Генеральної прокуратури України від 12.04.2016 №149. Електронний ресурс, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0125905-20#Text>.

19. Порядок здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо конфлікту інтересів у діяльності суддів та інших представників судової системи та його врегулювання, затверджений рішенням Ради суддів України від 4 лютого 2016 року №2. Електронний ресурс, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr002414-16#Text>.

20. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 №126 «Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.12.2016 за №1718/29848. Електронний ресурс, режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>.

21. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми : монографія / В. М. Трепак ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; ред. М. Михалюк. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 442 с.

22. Указ Президента України від 14.10.2014 №808/2014 «Про Національну раду з питань антикорупційної політики». Електронний ресурс, режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/808/2014>.

23. Хавронюк М.І. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка. – К. : Москаленко О. М., 2019. – 464 с.